

Szanowna Pacjentko!
Szanowny Pacjencie!

Z przyjemnością przedstawiam Państwu informator dotyczący zasad wykonywania badań RTG w Pracowni Diagnostyki Obrazowej Krakowskiego Centrum Rehabilitacji. W Pracowni wykonywane są w szerokim zakresie badania kości i stawów. Badania rentgenowskie wykonywane są dla Pacjentów KCR na podstawie skierowania z Oddziału lub Poradni Specjalistycznych KCR. Istnieje możliwość wykonania badań odpłatnych wyłącznie na podstawie skierowania z przychodni lub gabinetu nie posiadającego podpisanej umowy z NFZ zgodnie z cennikiem określonym Zarządzeniem Wewnętrznym nr 13/2011 Dyrektora Krakowskiego Centrum Rehabilitacji dostępnym w sekretariatach komórek organizacyjnych Krakowskiego Centrum Rehabilitacji. Bez skierowania może być wykonane jedynie zdjęcie zęba i badanie w przypadku zagrożenia życia pacjenta.

- ❖ **Sprzęt:** Badania wykonywane są wysokiej klasy aparatem rtg Del Medical EV – 650
- ❖ **Lokalizacja:** Pracownia diagnostyki obrazowej znajduje się na parterze Budynku nr 2 Oddział Chirurgii Urazowej, Ortopedii i Rehabilitacji.
- ❖ **Wymagania podstawowe:**
Każda procedura wykonana podlega rejestracji w systemie komputerowym.
Procedury wykonywane są na bieżąco zgodnie z kolejnością zgłaszania się pacjentów
Kolejność przyjęcia pacjenta może ulec zmianie ze względu na rodzaj skierowania (tzw. CITO) lub ze względu na stan zdrowia pacjenta.
- ❖ **Umawianie na badania**
Badania pacjentów ambulatoryjnych wykonywane są w kolejności zgłaszania się pacjentów. W przypadku procedur wymagających przygotowania wyznaczany jest termin wykonania badania, a pacjent otrzymuje instrukcję przygotowania się do badania. W przypadku wątpliwości co do badania lub rozpoznania skierowanie jest konsultowane z lekarzem kierującym.
- ❖ **Przygotowanie:** W większości przypadków badanie nie wymaga przygotowania.
- ❖ **Przebiega badania:** Badanie jest bezbolesne. Zakres badania zależy od wskazań zawartych w skierowaniu. Część badaną należy odsłonić.
- ❖ **Czas trwania:** Od kilku do kilkunastu minut.
- ❖ **Wynik badania:** Opis z dołączoną kliszą rentgenowską.
- ❖ **Przeciwwskazania i środki ostrożności:** Cięża, ostrożnie u dzieci.
- ❖ **Skutki uboczne:** Brak, z uwagi na pochłanianie niewielkich dawek promieniowania rentgenowskiego; w razie konieczności badanie może być powtarzane.
- ❖ **Termin:** W większości przypadków badania wykonywane są w dniu zgłoszenia (w przypadku badań przewodu pokarmowego i kręgosłupa lędźwiowego, gdzie konieczne jest przygotowanie pacjenta do badania, ustalane są terminy), a wyniki wydawane są przez technika pracowni.
- ❖ **Opis badania:**

► **RTG klatki piersiowej**

Wskazania do wykonania badania:

- Wszelkie schorzenia w obrębie klatki piersiowej.
- Obrażenia klatki piersiowej.
- Zaburzenia rozwojowe narządów klatki piersiowej.
- Badanie przed- i pooperacyjne klatki piersiowej.
- Badania okresowe - powinno być wykonywane co 2 lata, a u osób ze zwiększonym ryzykiem chorób płuc wynikającym np. z rodzaju wykonywanej pracy zawodowej, co rok.

Przeładowe zdjęcie rentgenowskie klatki piersiowej w projekcji tylnoprzodniej pozwala na ocenę narządów leżących powyżej przepony. Najwyraźniej na zdjęciu widoczne jest serce i płuca. Radiogram służy także ocenie żeber, kręgosłupa piersiowego, obojczyków, łopatek, przepony, śródpiersia (wielkość, kształt serca i dużych naczyń krwionośnych) i miąższu płucnego. Jeśli istnieje konieczność uwidocznienia okolicy pozasercowej, okolic położonych grzbietowo i u podstawy klatki piersiowej, lub przy dokładnej ocenie lokalizacji patologicznej zmiany, - badanie uzupełnia się zdjęciem bocznym. Niekiedy zdjęcie rentgenowskie wykonuje się po bezpośrednim podaniu doustnie środka cieniującego (kontrastu) celem lepszej oceny zarówno samego przetyku, jak i śródpiersia (niektóre guzy śródpiersia, tętniaki, powiększenie lewego przedsionka lub lewej komory serca mogą powodować przemieszczanie i zniekształcenia przetyku). Zdjęcie klatki piersiowej stanowi ważny element rozpoznania zmian zapalnych płuc i opłucnej, gruźlicy, guzów płuc, rozedmy płuc, niewydolności układu krążenia, powiększenia serca i aorty, płynu w jamach opłucnowych, zamostkowego wola tarczycy, powiększonych węzłów chłonnych śródpiersia.

Przygotowania do badania: badanie nie wymaga żadnego specjalnego przygotowania. Wskazane jest dostarczenie poprzednich zdjęć do porównania. Jeśli jest taka potrzeba, badanie może być powtarzane wielokrotnie. Wykonywane jest u chorych w każdym wieku. Pożądane jest zastosowanie zasad higieny.

Przebieg badania: Standardowe zdjęcie rentgenowskie wykonywane jest w pozycji stojącej, pacjent rozebrany jest do połowy (górną połowę ciała). Zdjęcie wykonuje się po nabraniu pełnego wdechu i zatrzymaniu oddychania (na bezdechu) z ramionami uniesionymi tak, aby maksymalnie "odsłonić" narządy klatki piersiowej, przednia powierzchnia klatki piersiowej powinna swobodnie przylegać do kasety rentgenowskiej. Czas pojedynczego napromieniowania trwa zwykle nie dłużej niż kilkaset milisekund. Przy zdjęciach w pozycjach bocznych lub skośnych pacjent stronę chorą powinien mieć skierowaną ku kasecie, a ramiona i brodę uniesioną. U pacjentów ciężko chorych (leżących) zdjęcia klatki piersiowej wykonuje się w pozycji leżącej lub siedzącej.

Przeciwwskazania do badania: Cięża. Należy unikać wykonywania badania u kobiet w II połowie cyklu miesięczkowego, u których zaistniała możliwość zapłodnienia.

► Prześwietlenie kości i stawów

Wskazania do badania: Pomocne w przypadkach poszukiwania zarówno zmian pourazowych w kościach (złamań czy zwichnięć), jak też zaburzeń struktury kości w chorobach reumatycznych, zwyrodnieniowych czy osteoporozie, może wykazać zwężenie szpary stawowej, wyrosła kostne na krawędziach kości tworzących staw, wolne ciała kostne śródstawowe.

Przygotowania do badania: nie wymaga przygotowania

Przebieg badania: prześwietlenie żądanej struktury kostnej

Przeciwwskazania do badania: Cięża.

► Zdjęcia kręgosłupa szyjnego, piersiowego

Wskazania do badania: Badanie ma na celu wykrycie nieprawidłowości postawy, ewentualnej przyczyny bólów w kręgosłupie (zmiany zwyrodnieniowe - dyskopatia), uraz kręgosłupa. Pomocne do wyjaśnienia przyczyn bólów szyi i barków oraz zawrotów głowy (zmiany zwyrodnieniowe dyskopatia, żebra szyjne, wady rozwojowe). Objawy rtg.: obniżenie wysokości trzonu kręgowego, jego zniekształcenie, obniżenie wysokości krążka międzykręgowego, wyrosła kostne na krawędziach trzonów kręgowych, skrzywienie odcinka kręgosłupa.

Przygotowanie do badania: Bez przygotowania.

Przeciwwskazania do badania: Cięża.

► Zdjęcie kręgosłupa lędźwiowego

Wskazania do badania: Wykorzystywane w przypadkach bólów kręgosłupa (zmiany zwyrodnieniowe - dyskopatia i inne) oraz w poszukiwaniu uszkodzeń pourazowych, przyczyn zmian postawy.

Przygotowanie do badania: W przeddzień badania nie należy spożywać pokarmów wzdymających - warzyw, owoców, mięsa, wędlin. W dniu badania należy być na czczo, można przyjąć leki. Pożądane zastosowanie zasad higieny.

Przeciwwskazania do badania: Cięża.

► Zdjęcie miednicy

Wskazania do badania: Ocena stawów krzyżowo-biodrowych i stawów biodrowych w przypadkach zmian zapalnych i zwyrodnieniowych. Ocena zniekształceń pourazowych oraz wrodzonych, zwłaszcza stawów biodrowych. Poszukiwanie przyczyn bólów i bolesnego ograniczenia ruchomości w stawach

biodrowych (zmiany zwyrodnieniowe, zapalne, martwice jałowe, zaburzenia rozwojowe, zmiany nowotworowe). Ocena struktury kości.

Przygotowanie do badania: nie wymaga przygotowania. Wskazane przyniesienie zdjęć poprzednich do porównania.

Przeciwwskazania do badania: Cięża.

► **Zdjęcie czaszki**

Wskazania do badania: Zdjęcia wykonuje się w przypadkach urazu głowy, podejrzenia guza mózgu, wady wrodzonej, wodogłowa, zmian strukturalnych kości. Dla lokalizacji kontrastujących cieni wewnątrzczaszkowych.

Przygotowanie do badania: nie wymaga przygotowania

Przeciwwskazania do badania: Cięża.

► **Zdjęcie zatok**

Wskazania do badania: Badanie wykonuje się dla oceny powietrzności zatok przy infekcjach górnych dróg oddechowych i katarze, celem wykluczenia ognisk zakażenia przy długotrwałych stanach zapalnych różnych narządów. oraz przy bólach głowy. Dla oceny ścian zatok po urazach twarzoczaszki oraz oceny przegrody nosowej.

Przygotowanie do badania: nie wymaga przygotowania

Przeciwwskazania do badania: Cięża.

► **Rentgen przeglądowy jamy brzusznej**

Wskazania do badania: - kamienie żółciowe, nerkowe, poziomy płynów zgromadzonych w jelitach przy niedrożności przewodu pokarmowego, gaz pod przeponą, który wydostaje się z żołądka po pęknięciu jego ściany, ciała obce przypadkowo lub celowo połknięte przez człowieka to niektóre sytuacje, gdzie proste prześwietlenie bywa pomocne w ustaleniu przyczyny dolegliwości pacjenta.

Przygotowanie do badania: W przeddzień planowanego badania nie należy spożywać pokarmów wzdymających - warzyw, owoców, mięsa, wędlin. W dniu badania nie spożywać pokarmów stałych, można przyjąć leki. Należy się zgłosić na badanie 10 minut przed wyznaczoną godziną. Pożądane zastosowanie zasad higieny.

Badanie ze wskazań nagłych można wykonać bez żadnego przygotowania.

► **Przygotowanie do urografii**

Wskazania do badania: Urografia - to badanie radiologiczne mające na celu uwidocznienie nerek i dróg moczowych oraz ocen czynności nerek.

Przygotowanie do badania: W przeddzień badania dieta lekkostrawna bez pokarmów wzdymających. Wypić 3 razy po pół szklanki Normosanu i zażyć 3 razy po 2 tabletki węgla. W dzień badania lekkie śniadanie i do badania nic nie jeść. Ograniczyć spożywanie płynów od godziny 17 dnia poprzedzającego badanie.

Mamy nadzieję, że ten informator zminimalizuje Państwa stres związany z oczekiwaniem na wykonanie badania oraz pozwoli właściwie przygotować się do badania.

Opracował Zespół Pracowników Pracowni Diagnostyki Obrazowej Krakowskiego Centrum Rehabilitacji; Tomasz Kłos, Elżbieta Gabrukiewicz.